

Kronika

Rokopis Prešernovega „Krsta pri Savici“, ki se je bil pred nedavnim pojavil v zasebni lasti, je po pravici zbudil mnogo pozornosti, saj so Prešernovi rokopisi v zasebni lasti velika redkost. Žal pa se je pokazalo, da ni pisan s Prešernovo roko, kakor je mislil njegov prvotni lastnik, ampak da je samo precej površna kopija prvega tiska „Krsta“. Služila je za predlogo drugemu natisku, ki je izšel v Bleiweisovih „Novicah“ 1844, št. 29.—35. Nje pisec je, brez vsakega zlega namena, precej spretno posnemal duktus Prešernove pisave, ki mu je morala biti jako dobro znana. — Edini Prešernov rokopis „Krsta“, predloga za prvi tisk (1836), se nahaja v Narodnem muzeju v Ljubljani. Ko je Prešeren predložil rokopis „Poezij“ cenzuri, je namesto rokopisa „Krsta“ predložil njega prvi tisk, nekoliko popravljen in razširjen s kitico „Bogu sem večno čistost obljubila“. Tudi ta „rokopis“ se nahaja v ljubljanskem muzeju. Od tod prihaja, da je Blasnikov faksimile Prešernovih „Poezij“ brez rokopisa „Krsta“.

J. A. G.

Novi odtенок. V čredi ljudi, ki danes proti svoji volji spadajo k slovenskemu narodu, se je zadnje čase izcimil nov odtенок integralnega jugoslovenstva tistih jugoslovenov, ki hočejo biti če že ne zvesti, pa vsaj „pravi“ Slovenci in integralni jugosloveni hkratu. Pred nedavnim se je izpovedoval v 8. št. letošnjega „Pohoda“, kjer je rotil nestrpnega likvidatorja slovenskega jezika Bulata — ne morda, naj se vpraša, s kakšno pravico se vtika kot tujec v usodo naše narodnosti in kaj bi dejal on, če bi mu kak Slovenec predlagal „postepeno likvidacijo“ srbohrvaščine, — ne, rotil ga je samo, naj nekoliko previdneje govori o svoji likvidaciji, češ, čas ni najbolje izbran, in še, da naj za začasno eksistenco slovenskega jezika gleda z malce bolj prizanesljivo potrpežljivostjo.

Takale je njegova miselnost. „Ali mogoče mi ne zahtevamo, da mora biti vsakdo najprej pravi Slovenec...?“ In skoraj v isti sapi: „Tudi mi čutimo, da nam je v edinstveni Jugoslaviji, kot enemu jugoslovanskemu narodu potreben en jugoslovanski jezik...“ To se pravi: smo Slovenci, toda ker vemo, da je potreben en književni jezik, čutimo dejstvo svoje narodnosti kot nekako zgodovinsko nerodnost, ki se je iskreno ženiramo in ki jo bomo skušali čim prej popraviti, kako? — s tem pač, da bomo nehali biti Slovenci.

Med enim postulatoma tega tipa, biti pravi Slovenec, in med drugim, ki je koprnenje po likvidaciji slovenstva, je sicer neznatno nasprotje, toda to razpoko lahko igraje preskočiš, zlasti če te nosijo krila tako širokih fraz kakor tale: „Jugoslovenstvo ni negacija ne Slovenstva ne Hrvatstva ne Srbstva, ampak je... sinteza vseh treh, in tudi tu se mora najti kompromis, ki ne bo rušil, temveč gradil.“ Sinteza, to je kamen modrih, nič zato, če je samo prazna beseda, za katero se lahko skriva vse, karkoli se komu hoče misliti o teh rečeh, ali pa tudi nič.

To je miselno smešno in človeško klavrno, kajti smisel tega modrovanja je samo tale: oprostite g. Bulat in vsi drugi Bulati, da živimo; mi res ne moremo nič zato, da smo tu; potrpite, bodite malce obzirnejši, saj bi se sami radi potrudili izginiti in se tudi bomo. — Za doma pa iz tega sledi norma: Pravi Slovenec se pravi biti odločen Slovenec, hkrati pa hrepeneti potem, da ne bi bil več Slovenec. Nič čudnega, da si mora ta novi odtенок za preprosto, naravno, edino častno in kratko malo človeško spodobno vztrajanje pri tem, kar smo, za preprosto slovenstvo izmišljati strašne in sumljive besede, kakor samoslovenstvo in slovenoborstvo. J. V.

Naznanilo. — Ker smo s „Sodobnostjo“ začeli izhajati februarja meseca, bomo januarsko številko nadomestili prihodnji mesec. V začetku maja izide torej „Sodobnost“ v dvojni številki na 96 straneh. Tako bodo prejeli naročniki do konca leta 12 številk „Sodobnosti“ na 576 straneh.